

УДК 343.301

Г.П. Пімонов

КРАДІЖКА ПРИВАТНОСТІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Відомо, що у сучасній юридичній літературі значне місце посідає дослідження питань захисту особистості, її прав та свобод. Але незважаючи на досить поширений обсяг робіт з цього приводу, безліч питань залишаються відкритими. Насамперед це стосується проблеми крадіжок приватності (*identity theft*), як кримінальних діянь, що пов'язано із незаконним заволодінням та/або використанням персональної інформації.

Певний аспект крадіжок приватності було розкрито у роботах О.П. Горпинюк [1], яка розглядає характеристики кримінально-правової охорони інформаційного аспекту приватності з точки зору аналізу захисту конфіденційної інформації про особу, лікарської таємниці, таємниці листування, телефонних розмов, банківської таємниці та інше. Українськими науковцями встановлено, що «специфіка захисту приватності персоніфікованої інформації обумовлюється необхідністю забезпечення конкуруючих інтересів людини у захисті від несанкціонованого розголошення чи іншого використання персоніфікованої інформації без її відома, а також інтересів держави та інших осіб у використанні персоніфікованої інформації» [2, с. 5]. Проте термін «крадіжка приватності» охоплює значно ширший перелік діянь, відносно яких можна казати о необхідності додаткової кримінально-правової охорони. Це пов'язане як із послідовним розвитком сучасних технологій, так і з поширенням використання електронних відомостей про особу в різноманітних галузях. Крадіжки приватності пов'язані з організованою злочинністю та тероризмом. Фальшиві посвідчення особистості чи крадіжки інформації самі по себе є злочинами, проте саме вони є також предікатами незаконної міграції, торгівлі людьми, відмивання коштів, незаконного обігу наркотиків, шахрайства з фінансовими ресурсами.

Сам термін «крадіжка приватності» виник з метою опису специфічних видів кримінальної активності репрезентації злочинця як іншої особи. Тобто злочинець привласнює інформацію або документи, які належать іншій особі (прізвище, дата народження, ідентифікаційний код, номер соціальної страховки, номер паспорту, комп'ютерні коди чи інші носії інформації про особу), та використовує їх, видаючи себе за жертву злочину.

Крадіжка приватності є достатньо поширеною формою кримінальної практики у США. За даними дослідження Федеральної торговельної комісії, 9,9 мільйонів жертв злочинів, пов'язаних із крадіжкою приватності, було зареєстровано у США.

За даними американських дослідників, крадіжки приватності можуть бути розподілені на декілька груп. Серед них:

– клонування ідентичності, за яким хтось бажає якимось чином змінити характеристики своєї особистості на ті, що належать іншій особі (нелегальні іммігранти, особи, які бажають стати анонімними за особистими мотивами),

або хтось видає себе за іншу особу в соціальних мережах з метою спілкування, сексуальних девіацій тощо;

– шахрайське використання приватності з метою отримання кредитів та інших преференцій з використанням вкрадених ідентифікаційних даних чи вкрадених даних кредитних карток, сплати адміністративних штрафів тощо;

– комбіноване (синтетичне) використання приватної інформації (у США це частична підробка документа, пов'язана із внесенням підроблених даних про особистість у подільний документ);

– незаконне використання приватної медичнської інформації для отримання медичнських послуг чи ліків за певними преференціями чи знижками;

– незаконне використання персональних даних про особу дитини для використання особистих даних неповнолітніх з корисливою метою;

– незаконне використання даних про юридичну особу з метою шахрайського заволодіння майном чи майновими правами [3].

Як бачимо, значна частина діянь, що аналізуються, охоплюється диспозиціями певних норм Кримінального кодексу України. Проте прагнення Європейської спільноти створити єдиний склад злочину «крадіжка приватності» на теренах Союзу надає можливості поступового наукового обговорення цієї проблеми і в українській юридичній літературі, починаючи із системних передумов криміналізації діянь проти особи та її прав та фундаментальних свобод закінчуючи юридичним аналізом складу злочину та відповідних заходів кримінально-правового впливу на правопорушників, які його скоїли.

Література

1. Горпинюк О.П. Стан дослідження проблеми кримінально-правової охорони приватності в юридичній літературі // *Наук. вісник Львів. держ. ун-ту внутр. справ.* – 2009. – Вип.4. – С. 198-206.
2. Пазюк А.В. Міжнародно-правовий захист права людини на приватність персоніфікованої інформації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11. – К., 2004. – 15 с.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.guide2identitytheft.com/p1_articles_types.php.

Анотація

Пімонов Г.П. Крадіжка приватності: проблемні питання. – Стаття.

Аналізуються загальні питання, які стосуються кримінально-правового захисту права на приватність в усіх його проявах. Робиться висновок про послідовну необхідність вирішення питань щодо класифікації видів крадіжок приватності, їх поширеності з метою подальшої криміналізації.

Ключові слова: крадіжка приватності, криміналізація, кримінальна політика.

Summary

Pymonov G.P. Identity theft: problematic questions. – Article.

Common questions with criminal legal defence of personal rights and freedoms, especially the right to privacy are analyzed in this issue. It is argued that we can solely solve the question on types of identity thefts, their data with the aim of proper criminalization.

Key words: identity theft, criminalization, criminal policy.